

Crowdfunding

Aanbevelingen voor informatievoorziening aan investeerders over
loan-based crowdfundingprojecten

Publicatiedatum: 26-apr-2018

Autoriteit Financiële Markten

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten.

Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

Inhoudsopgave

1.	Samenvatting	4
2.	Aanleiding	5
2.1	AFM toezicht op crowdfunding	5
2.2	Onderzoek naar informatievoorziening over loan-based crowdfundingprojecten	6
3.	Onderzoeksresultaten	8
3.1	2 van de 16 platformen verstrekken een volledige bedrijfsomschrijving van de aanvrager	8
3.2	5 van de 18 platformen stellen een investeringsoverzicht beschikbaar met een specificatie van de beoogde investering en de financieringsmiddelen	9
3.3	5 van de 18 platformen stellen een balans beschikbaar en/of vermelden de solvabiliteits- en liquiditeitsratio	9
3.4	7 van de 18 platformen verstrekken een winst- en verliesrekening of vermelden de behaalde omzet én winst	10
3.5	10 van de 18 platformen vermelden de verwachte vrije kasstroom van de aanvrager	10
3.6	7 van de 18 platformen geven een toelichting op de waarde van de op de lening gevestigde zekerheden	11
3.7	5 van de 18 platformen stellen een rente- en aflossingsschema beschikbaar en/of vermelden het effectieve jaarrendement	12
3.8	5 van de 18 platformen geven een afdoende toelichting op de risicoclassificatie van een lening	12
4.	Aanbevelingen	14
4.1	Aanbevelingen - Essentiële informatie over de aanvrager	14
4.2	Aanbevelingen - Relevante kenmerken van de lening	15
5.	Vervolg	17

1. Samenvatting

De AFM heeft in het vierde kwartaal van 2017 onderzoek verricht naar de informatievoorziening op crowdfundingplatformen aangaande loan-based crowdfundingprojecten

In het algemeen constateert de AFM dat de informatievoorziening aangaande loan-based crowdfundingprojecten niet toereikend is. Op het merendeel van de platformen is de informatievoorziening matig tot (sterk) ondermaats, vooral als het gaat om relevante financiële gegevens van de aanvrager en zijn financiële vooruitzichten. Ook wordt door veel platformen geen of beperkte informatie verstrekt over het verdienmodel van de zakelijke aanvrager. Eveneens schieten platformen veelal tekort wat betreft de informatievoorziening over de relevante kenmerken van de lening, vooral ten aanzien van de opbrengsten en kosten voor investeerders en de beoordeling door het platform van het risico dat de aanvrager zijn verplichtingen jegens investeerders niet kan nakomen.

Tegelijkertijd is de AFM in haar onderzoek ook een aantal platformen tegengekomen die, op één, meerdere, of alle onderdelen voldoende informatie verstrekt. Deze *good practices* zijn door de AFM gebruikt bij de totstandkoming van de aanbevelingen in dit rapport.

Tot slot constateert de AFM dat op een aantal platformen (aanzienlijke) verschillen in de informatievoorziening bestaan tussen projecten, vooral daar waar de informatie door de aanvrager van de lening is opgesteld en de aanvrager daarin een vrije hand is gegeven. De AFM roept platformen op een consistente kwaliteit te waarborgen. Het strekt daarbij tot aanbeveling de informatie zo veel als mogelijk te standaardiseren, en gedegen controles uit te voeren op de informatie die door de aanvrager, ter publicatie op de website, wordt aangeleverd.

2. Aanleiding

2.1 AFM toezicht op crowdfunding

Crowdfunding is het investeren met of uitlenen van relatief kleine bedragen door een grote groep investeerders aan particulieren of ondernemingen. Crowdfundingplatformen brengen geldvragers en geldgevers samen. Er zijn verschillende verschijningsvormen, waarvan crowdfunding via het uitlenen van geld en investeren in bedrijven onder het toezicht van de AFM vallen.

De AFM richt haar toezicht op de crowdfundingsector op de volgende twee speerpunten:

1. transparante informatieverstrekking door crowdfunding platformen aan crowdfundinginvesteerders; en
2. duurzaamheid van de crowdfundingsector en crowdfundingplatformen.

Als nadere uitwerking van het eerste thema, transparante informatieverstrekking, heeft de AFM in het vierde kwartaal van 2017 onderzoek verricht naar de informatievoorziening over loan-based crowdfundingprojecten en dit rapport met aanbevelingen opgesteld. In december 2017 heeft de AFM reeds een rapport gepubliceerd met aanbevelingen voor informatievoorziening aan investeerders over betalingsachterstanden, afboekingen en nettorendementen in de crowdfunding-portefeuille

De AFM hanteert voor crowdfunding een groeiemodel. Het toezicht van de AFM ontwikkelt mee met de sector en biedt waar mogelijk ruimte voor innovatie. De AFM streeft naar een goede balans tussen ruimte voor innovatie en groei en bescherming van de investeerder.

Met het meer volwassen worden van de markt groeit het belang van een toekomstbestendig juridisch kader gekoppeld aan goed en effectief toezicht. De AFM heeft in haar wetgevingsbrief van 2016 de wens uitgesproken om in de Wet op het financieel toezicht (Wft) algemene vereisten voor crowdfunding op te nemen. Van 12 oktober 2017 tot en met 26 november 2017 heeft het Ministerie van Financiën een openbare consultatie opengesteld om te onderzoeken op welke wijze aanpassingen in wet- en regelgeving, gericht op platformen met een ontheffing voor het bemiddelen in opvorderbare gelden, verder bij kunnen dragen aan de ontwikkeling van crowdfunding via het uitlenen van gelden¹. In deze consultatie is onder andere uitvraag gedaan naar welke informatie over een concreet project en over de lening beschikbaar moeten zijn.

De AFM heeft als belangrijke doelstelling de overgang naar dit juridische kader zo soepel mogelijk te laten verlopen. Met dit rapport wil de AFM aansluiting zoeken bij toekomstige wetgeving en platformen in de gelegenheid stellen om zich zo goed mogelijk hierop voor te bereiden. Om deze reden is ervoor gekozen het onderzoek te richten op loan-based crowdfunding platformen.

---

¹ <https://www.internetconsultatie.nl/crowdfunding>

2.2 Onderzoek naar informatievoorziening over loan-based crowdfundingprojecten

Met dit rapport wil de AFM aansluiting zoeken bij toekomstige wetgeving en platformen in de gelegenheid stellen om zich zo goed mogelijk hierop voor te bereiden.

Crowdfunding maakt het voor investeerders mogelijk om op een laagdrempelige manier geld te lenen aan particulieren of ondernemingen. De AFM vindt het belangrijk dat investeerders dit weloverwogen kunnen doen en passende investeringsbeslissingen kunnen nemen.

In de voorschriften² voor crowdfundingplatformen staat dat zij voldoende (achtergrond)informatie aan investeerders moeten verstrekken over projecten. Een consument moet over voldoende achtergrondinformatie beschikken om een weloverwogen investeringsbeslissing te kunnen nemen³. Daarbij is het belangrijk om deze informatie op een vindbare, begrijpelijke en evenwichtige wijze te tonen. De AFM geeft hier in haar Beleidsregel informatieverstrekking⁴ meer uitleg over.

Beoordelingskader

Essentiële informatie over de aanvrager:

- bedrijfsomschrijving
- het leendoel (en daaruit voortvloeiende financieringsbehoefte)
- de vermogen/financiële positie van de aanvrager op het moment van financiering
- de behaalde resultaten van de aanvrager
- de financiële vooruitzichten van de aanvrager

Relevante kenmerken van het product (c.q. de lening):

- de gevestigde zekerheden
- de opbrengsten en kosten voor de investeerder
- de risicobeoordeling (door het platform)

Daarnaast wordt van platformen verwacht dat zij consumenten continu bewust maken van de risico's die gepaard gaan met een investering. Uitingen van leningnemers over leningen op het platform dienen te allen tijde correct, duidelijk en niet misleidend te zijn.

Sinds juli 2017 geldt tevens het voorschrift dat alle benodigde informatie met betrekking tot een projectvoorstel 48 uur voor het opstellen van inschrijving voor alle potentiële investeerders beschikbaar dient te zijn op het platform.

² Aan crowdfundingplatformen met een vergunning als beleggingsonderneming zijn geen voorschriften opgelegd, deze verplichting volgt voor deze vergunninghouders uit de Wft.

³ Waar het zakelijke voorstellen betreft strekt het tot aanbeveling de volgende informatie beschikbaar te stellen: a. een accountantsverklaring met daarbij financiële gegevens als eigen vermogen; b. kredieten en mogelijke rendementscijfers van voorgaand jaren; en c. een businessplan.

⁴ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0033909>, zie hoofdstuk 2

Om een goed onderbouwd beeld te krijgen van welke projectinformatie platformen beschikbaar stellen op hun website, en zo gerichte aanbevelingen te kunnen, heeft de AFM in het vierde kwartaal van 2017 een onderzoek uitgevoerd. Voor dit onderzoek zijn één of, indien mogelijk, meerdere projecten bekeken op 18 crowdfundingplatformen met een ontheffing voor het bemiddelen in opvorderbare gelden⁵. In het onderzoek is gekeken in hoeverre de essentiële informatie over de aanvrager wordt verstrekt, alsook de informatie over de relevante kenmerken van de lening (zie bovenstaand Beoordelingskader).

---

⁵ Bij de selectie van de platformen is een willekeurig selectie gemaakt uit de platformen die (i) een ontheffing hebben; (ii) daadwerkelijk actief zijn in het bemiddelen in opvorderbare gelden; (iii) in de eerste helft van 2017 projectaanvragen hebben geplaatst; (iv) bemiddelen in zakelijke leningen; (v) zich (ook) richten op particuliere investeerders; en (vi) een website hebben waarop de projectinformatie door de AFM, al dan niet na het aanmaken van een gratis investeerdersaccount, kan worden ingezien.

3. Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk presenteert de AFM de resultaten van haar onderzoek naar de informatievoorziening door crowdfundingplatformen aan investeerders aangaande loan-based crowdfundingprojecten. Alle crowdfundingplatformen die zijn onderzocht ontvangen een individuele terugkoppeling met een overzicht van de bevindingen.

3.1 2 van de 16 platformen⁶ verstrekken een volledige bedrijfsomschrijving van de aanvrager

Resultaten:

- Alle 16 platformen die bemiddelen in zakelijke, niet-hypothecaire, leningen verstrekken informatie over de (toekomstige) kernactiviteiten van de aanvrager.
- 4 van deze 16 platformen verstrekken tevens concrete informatie over het verdienmodel.
- 9 van de 16 platformen geven inzicht in de structuur van de aanvrager.
- Op 7 van deze 16 platformen wordt informatie verschaft over het onderscheidend vermogen van de aanvrager en over de markt waarin hij opereert (en de kansen en bedreigen die hieruit voortvloeien).

Aantal platformen	Kernactiviteiten	Verdienmodel	Structuur	Onderscheidend vermogen en marktanalyse
<i>7 platformen</i>	Ja	Nee	Nee	Nee
<i>2 platformen</i>	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>2 platformen</i>	Ja	Nee	Nee	Ja
<i>2 platformen</i>	Ja	Nee	Ja	Ja
<i>Eén platform</i>	Ja	Nee	Ja	Nee
<i>Eén platform</i>	Ja	Ja	Nee	Nee
<i>Eén platform</i>	Ja	Ja	Ja	Nee
Totaal	16 platformen	4 platformen	6 platformen	7 platformen

- 13 van de 18 platformen geven de investeerder informatie over de professionele achtergrond en opleiding van de natuurlijke personen (de ondernemers).
- 4 van de 18 platformen geven inzicht in de kredietwaardigheid van deze personen (door middel van, bijvoorbeeld, een vermelding van registraties bij Stichting BKR).

⁶ De twee platformen in de selectie die uitsluitend bemiddelen in hypothecaire leningen zijn, vanwege de beperktere relevantie van een bedrijfsomschrijving bij de beoordeling van deze leningen door investeerders, niet opgenomen in de weergave van dit onderzoeksresultaat.

3.2 5 van de 18 platformen stellen een investeringsoverzicht beschikbaar met een specificatie van de beoogde investering en de financieringsmiddelen

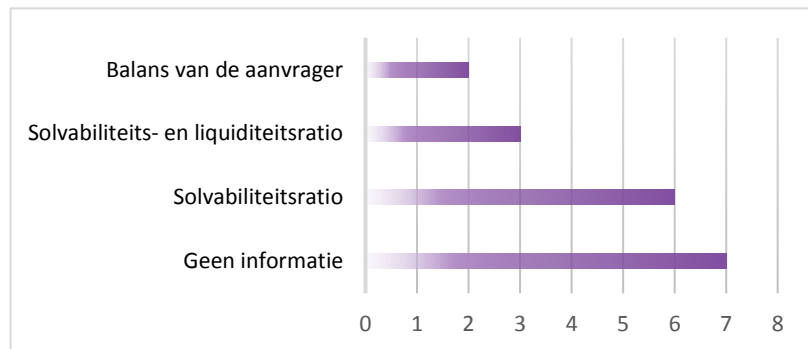
Resultaten:

- Alle 18 platformen verstrekken informatie over de beoogde investering door middel van een al dan niet gedetailleerde omschrijving van het leendoel en een vermelding van de totale financieringsbehoefte van de aanvrager.
- 5 van de 18 platformen verstrekken een investeringsoverzicht waarin de activa zijn opgenomen waarvoor de lening wordt aangewend en andere passiva (waaronder het eigen vermogen) die naast de lening voor de investering worden gebruikt.

3.3 5 van de 18 platformen⁷ stellen een balans beschikbaar en/of vermelden de solvabiliteits- en liquiditeitsratio

Resultaten:

- 11 van de 18 platformen verstrekken informatie over het vermogen en de financiële situatie van de aanvrager:

- 2 van deze 11 platformen stellen een balans van de aanvrager (van één of meerdere voorgaande boekjaren) beschikbaar als onderdeel van de projectomschrijving.⁸
  - De overige 9 platformen vermelden de solvabiliteitsratio (het eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal) van de aanvrager; 3 van deze 9 platformen vermelden tevens de liquiditeitsratio (kortlopende schulden ten opzichte van liquide middelen en vlottende activa).
- Geen van de platformen verstrekt een accountantsverklaring of vermeldt of een dergelijke verklaring al dan niet is verkregen door de aanvrager.⁹

⁷ Eén van de platformen heeft (tot nu toe) enkel bemiddeld in startkapitaalleningen. Informatie over het vermogen volgt uit de informatie over de beoogde investering en de financieringsmiddelen. Informatie over in het verleden behaalde financiële resultaten van de aanvrager is vanzelfsprekend niet beschikbaar.

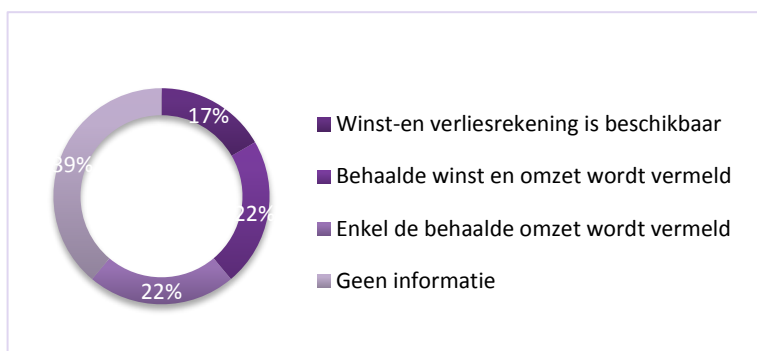
⁸ Aanvragers van crowdfundingleningen zijn doorgaans micro- of kleine ondernemingen. Deze ondernemingen zijn verplicht een (beperkte dan wel verkorte) balans op te nemen in de jaarrekening.

⁹ Aanvragers van crowdfundingleningen zijn doorgaans micro- en kleine ondernemingen. Op deze ondernemingen rust geen wettelijke plicht om de jaarrekening te laten controleren door een accountant.

3.4 7 van de 18 platformen verstrekken een winst- en verliesrekening of vermelden de behaalde omzet én winst

Resultaten:

- 11 van de 18 crowdfunding platformen geven investeerders inzicht in de reeds behaalde financiële resultaten van de aanvrager:
  - 3 van deze 11 platformen stellen een winst- en verliesrekening beschikbaar (van één of meerdere voorgaande boekjaren).
  - 4 van de overige 8 platformen vermelden de behaalde omzet en/of een winstcijfer. De 4 andere platformen vermelden de behaalde omzet.
- 2 van de 18 platformen geven de investeerder inzicht in de vrije kasstroom (van één of meerdere voorgaande boekjaren); geen platform stelt kasstroomoverzichten (van één of meerdere voorgaande boekjaren) beschikbaar aan investeerders.¹⁰
- Geen van de platformen verstrekt een accountantsverklaring of vermeldt of een dergelijke verklaring al dan niet is verkregen door de aanvrager.¹¹

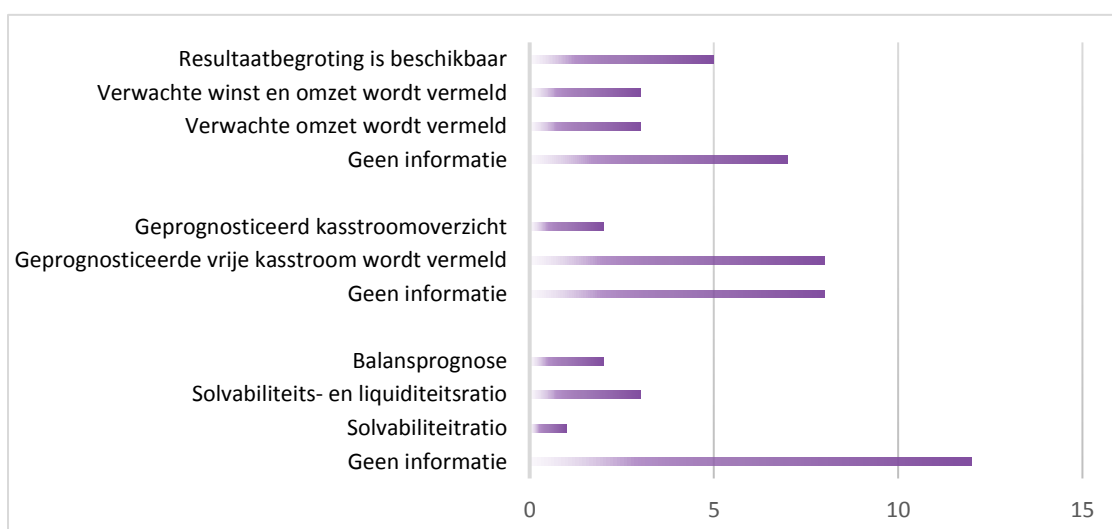
3.5 10 van de 18 platformen vermelden de verwachte vrije kasstroom van de aanvrager

- 11 van de 18 platformen geven de investeerder inzicht in de verwachte resultaten van de onderneming of, bij vastgoed, de exploitatie van het object:
  - 5 van deze 11 platformen stellen een resultaatbegroting (van het huidige boekjaar en/of komende boekjaren) beschikbaar.
  - 3 van deze 11 platformen vermelden de verwachte omzet en/of een winstcijfer; de overige 3 platformen vermelden enkel de verwachte omzet.
- 10 van de 18 platformen geven inzicht in de verwachte vrije kasstroom (beschikbaar voor rente en aflossing van de crowdfunding lening) van de aanvrager:

¹⁰ Aanvragers van crowdfundingleningen zijn doorgaans micro-ondernemingen of kleine ondernemingen. Op deze ondernemingen rust geen wettelijke verplichting om in de jaarrekening een (vereenvoudigde) winst- en verliesrekening en (vereenvoudigd) kasstroomoverzicht op te nemen.

¹¹ Aanvragers van crowdfundingleningen zijn doorgaans micro- en kleine ondernemingen. Op deze ondernemingen rust geen wettelijke plicht om de jaarrekening te laten controleren door een accountant.

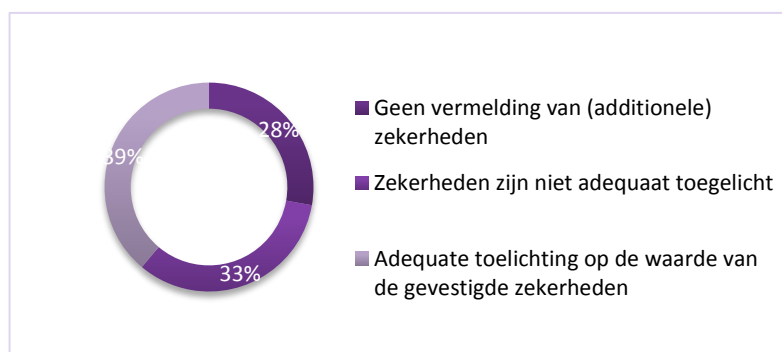
- 2 platformen verstrekken een geprognosticeerd kasstroomoverzicht (van het huidige boekjaar en/of komende boekjaren). De overige 8 platformen vermelden de verwachte vrije kasstroom over (een deel van) de looptijd van de lening.
- 6 van de 18 platformen geven de investeerder inzicht in het verwachte vermogen en de toekomstige financiële situatie van de aanvrager:
  - 2 van de 18 platformen stellen een balansprognose (van het huidige boekjaar en/of komende boekjaren) beschikbaar op de projectpagina.
  - 4 van de overige 16 platformen vermelden de verwachte solvabiliteitsratio van de aanvrager. 3 van deze 4 platformen vermelden tevens de verwachte liquiditeitsratio van de aanvrager.

3.6 7 van de 18 platformen geven een toelichting op de waarde van de op de lening gevestigde zekerheden

Resultaten:

- Op 13 van de 18 platformen staan de door de aanvrager op de lening gevestigde zekerheden vermeld:

- Op 1 van de overige 5 platformen wordt enkel de borgstelling vermeld (in privé dan wel hoofdelijk bij wet) als onderdeel van de projectomschrijving; op de andere 4 platformen worden geen zekerheden vermeld. Op deze 5 platformen wordt het gegeven dat geen (additionele) zekerheden op de lening gevestigd zijn niet expliciet benoemd of toegelicht op de projectpagina.
- Op 7 van de 18 platformen zijn de zekerheden voorzien van een adequate toelichting van het platform die ziet op de daadwerkelijke waarde van de op de

lening gevestigde zekerheden, mede ook in het licht van de zekerheden die zijn of worden gesteld op andere financieringsbronnen.

3.7 5 van de 18 platformen stellen een rente- en aflossingsschema beschikbaar en/of vermelden het effectieve jaarrendement

Resultaten:

- Alle 18 platformen vermelden het bruto-rentepercentage van de lening:
  - 2 van de 18 platformen onderbouwen het bruto-rentepercentage en/of expliciteren het verband tussen het bruto-rentepercentage en de risicoclassificatie.
  - 3 van de 18 platformen verstrekken additionele informatie om de kasstromen (rente en aflossing) voor de investeerder inzichtelijk te maken, bijvoorbeeld door middel van een rente- en aflossingsschema op basis van een gestandaardiseerde inleg of door vermelding van het effectieve jaarrendement.
- 3 van de 18 platformen verstrekken informatie over de kosten die door het platform bij investeerders in rekening worden gebracht als onderdeel van de projectinformatie of verwijzen naar informatie over deze kosten elders op de website.
- 0 van de 18 platformen maakt de kosten inzichtelijk met een rekenvoorbeeld of vermeldt het netto-rentepercentage (bij doorlopende kosten als % van het uitstaande bedrag).

3.8 5 van de 18 platformen geven een afdoende toelichting op de risicoclassificatie van een lening

Resultaten:

- 16 van de 18 platformen hanteren een eigen risicoclassificatie ter illustratie van het risico dat de aanvrager de betalingsverplichtingen die voortvloeien uit de crowdfundinglening niet kan nakomen en vermelden de risicoclassificatie van het project als onderdeel van de projectomschrijving:
  - 8 van deze 16 platformen benoemen de relevante criteria en het oordeel per criterium; 5 van deze 8 platformen verstrekken de achterliggende berekeningen (bij financiële criteria) en een toelichting (bij niet-financiële criteria).

Aantal platformen	Risicoclassificatie	Criteria en oordeel per criterium	Berekeningen & overwegingen
8 platformen	Ja	Nee	Nee
5 platformen	Ja	Ja	Ja
3 platformen	Ja	Ja	Nee
2 platformen	Nee	Nee	Nee
Totaal	16 platformen	8 platformen	5 platformen

- 9 van de 18 platformen publiceren, als onderdeel of in aanvulling op de eigen risicoclassificatie, de kredietscore van de aanvrager, berekend door een onafhankelijke partij (bijv. CreditReform, Graydon, CreditSafe, Dun & Bradstreet en DAS+). 3 van deze 8 platformen stellen het achterliggende kredietrapport beschikbaar.
- 9 van de 18 platformen die zijn onderzocht verstrekken een opsomming van de risicofactoren en/of bevindingen van het platform, positief dan wel negatief, die de investeerder kan helpen bij de beoordeling van het risico dat verbonden is aan de aanvrager en de door de hem aangevraagde crowdfundinglening.

4. Aanbevelingen

De AFM concludeert dat bij een aanzienlijk deel van de platformen de informatievoorziening aan investeerders aangaande loan-based crowdfundingprojecten niet toereikend is. Daarmee voldoen zij niet aan de verplichtingen die voortvloeien uit de voorschriften: het verstrekken van voldoende (achtergrond)informatie aan investeerders over projecten en het continu bewust maken van consumenten van de risico's die gepaard gaan met een investering. Investeerders kunnen op basis van de informatie van de tekortschietende platformen geen weloverwogen investeringsbeslissing nemen. De AFM roept daarom de crowdfundingsector op om, in aanloop naar het aangekondigde self-assessment en de invoering van een juridisch kader, opvolging te geven aan onderstaande aanbevelingen. De AFM doet op 8 onderwerpen aanbevelingen. Deze aanbevelingen dienen ter invulling van bestaande voorschriften.

4.1 Aanbevelingen - Essentiële informatie over de aanvrager

- i. Crowdfundingplatformen wordt aanbevolen een gestandaardiseerde en volledige bedrijfsomschrijving te verstrekken van de aanvrager van de lening, waarbij inzicht wordt verschaft in de volgende elementen:
  - De (toekomstige) kernactiviteiten van de aanvrager.
  - Het verdienmodel van de aanvrager.
  - De structuur van de aanvrager.
  - De markt waarin de onderneming opereert en het onderscheidend vermogen van de aanvrager.
  - De professionele achtergrond en opleiding van de natuurlijke personen (de ondernemers), aangevuld met BKR-informatie.
- ii. Crowdfundingplatformen wordt aanbevolen om, naast een beschrijving van het leendoel en de totale financieringsbehoefte, een investeringsbegroting te verstrekken met een nadere specificatie van:
  - de activa waarvoor de crowdfundinglening wordt aangewend;
  - de crowdfundinglening en eventuele andere passiva, waaronder het eigen vermogen van de aanvrager, die voor de investering worden gebruikt.
- iii. Crowdfundingplatformen wordt aanbevolen de volgende informatie op te nemen met betrekking tot het vermogen en de financiële situatie van de aanvrager:
  - De eindbalansen van de aanvrager van de voorbije drie boekjaren.
  - De bijbehorende solvabiliteits- en liquiditeitsratio's.

Verder strekt het tot aanbeveling bestaande leningen van de aanvrager en hun relevante kenmerken expliciet te benoemen in de omschrijving van het project.

- iv. Crowdfundingplatformen wordt aanbevolen de volgende informatie op te nemen:
- De winst- en verliesrekeningen van de aanvrager van de voorbije drie boekjaren, of, in ieder geval, de omzet en het nettoresultaat in de voorbije boekjaren.
  - De kasstroomoverzichten van de voorbije drie boekjaren of, in ieder geval, de vrije kasstroom van de aanvrager in de voorbije drie boekjaren.

Wanneer de aanvrager niet over winst- en verliesrekeningen en kasstroomoverzichten beschikt, strekt het tot aanbeveling daar een vermelding van op te nemen.

- v. Crowdfundingplatformen wordt aanbevolen een aparte paragraaf op te nemen met daarin de financiële vooruitzichten van de aanvrager gedurende de looptijd van de lening. Deze paragraaf dient de volgende informatie te omvatten:

- De geprognosticeerde winst- en verliesrekeningen of, in ieder geval, de geprognosticeerde omzet en het geprognosticeerde nettoresultaat.
- De geprognosticeerde kasstroomoverzichten of, in ieder geval, de geprognosticeerde vrije kasstroom.
- De geprognosticeerde eindbalansen en/of, in ieder geval, de geprognosticeerde solvabiliteits- en liquiditeitsratio's.

Wanneer de aanvrager niet over geprognosticeerde winst- en verliesrekeningen, kasstroomoverzichten en/of eindbalansen beschikt, strekt het tot aanbeveling daar een vermelding van op te nemen in de projectomschrijving. Verder wordt aanbevolen bovengenoemde informatie te voorzien van een toelichting (met de belangrijkste uitgangspunten, mede in het licht van de reeds behaalde resultaten en de investering waarvoor de lening wordt aangewend).

4.2 Aanbevelingen - Relevante kenmerken van de lening

- vi. Crowdfundingplatformen wordt aanbevolen een aparte paragraaf op te nemen aangaande de op de lening gevestigde zekerheden met:
- een duidelijke toelichting van het platform op de daadwerkelijke waarde van de gevestigde zekerheden (bijv. als % van de aangevraagde lening), mede ook in het licht van de zekerheden die zijn gevestigd op andere leningen en eventueel aangevuld met een schematische weergave van de dekkingsgraad van de zekerheden (ten opzichte van de lening) gedurende de looptijd van de lening; en
  - een verwijzing naar informatie op de website van het platform naar de wijze waarop deze zekerheden (bij wanbetaling of uitval) door het platform kunnen worden uitgeoefend.

Indien geen (additionele) zekerheden op de lening gevestigd zijn, strekt het tot aanbeveling een expliciete vermelding van dit gegeven op te nemen met een toelichting op het hieraan verbonden risico voor investeerders (bij wanbetaling of uitval).

- vii. a. Crowdfundingplatformen wordt aanbevolen:
- het bruto-rentepercentage te vermelden, aangevuld, in het geval van annuïteitenleningen, met een rente- en aflossingsschema (op basis van een veelvoorkomend investeringsbedrag, bijv. 200 euro) en/of de vermelding van het effectieve jaarrendement over de gehele looptijd; en
  - in het geval het bruto-rentepercentage verband houdt met de risicoclassificatie van het project, dit verband voor investeerders inzichtelijk te maken.
- b. Crowdfundingplatformen wordt aanbevolen:
- in het geval zij doorlopende kosten (als % van het uitstaande bedrag) in rekening brengen, het netto-rentepercentage te vermelden;
  - in het geval zij (ook) eenmalige kosten in rekening brengen, een expliciete vermelding te maken van deze kosten in de projectomschrijving, dan wel een verwijzing op te nemen naar de kostenpagina van het platform; en
  - met een rekenvoorbeeld (op basis van een veelvoorkomend investeringsbedrag) de netto kasstromen voor investeerders (rente + aflossing minus kosten) gedurende de looptijd inzichtelijk te maken.
- viii. Crowdfundingplatformen wordt aanbevolen een aparte risicoparagraaf op te nemen met:
- de risicoclassificatie van het project;
  - een duidelijke en uitgebreide toelichting van het platform waarom het voor een project een bepaalde risicoclassificatie heeft afgegeven, onder verwijzing naar een uitgebreidere uitleg van de risicoclassificatie elders op de website;
    - In deze toelichting worden de criteria benoemd en het oordeel van het platform per criterium vermeld, onderbouwd met de cijfermatige input en de berekening bij kwantitatieve criteria (bijv. Debt Service Coverage Ratio) en de overwegingen en motivatie van het oordeel bij kwalitatieve criteria (bijvoorbeeld ervaring van het management).
  - naast, of als onderdeel van, de eigen risicoclassificatie een onafhankelijke kredietscore te vermelden onder verwijzing naar een volledig kredietwaardigheidsrapport; en
  - een aparte paragraaf op te nemen met vermelding van de door het platform gesignaleerde risicofactoren en relevante mitigerende maatregelen, en/of additionele bevindingen van het platform ten aanzien van de aanvrager en door hem aangevraagde lening (inclusief zekerheden).

5. Vervolg

Verbetering van de informatievoorziening aan crowdfunding investeerders is één van de speerpunten van het toezicht op de crowdfundingsector door de AFM. De AFM gebruikt het aangekondigde Self-Assessment in 2018 om vast te stellen of de sector voldoende vooruitgang boekt in de informatievoorziening. Elk crowdfundingplatform ontvangt een individuele terugkoppeling met onderzoeksresultaten. De resultaten van het AFM-onderzoek en de uitkomsten van het Self-Assessment zijn tevens input voor het wetgevingstraject van het ministerie van Financiën. Als verbeteringen in de informatievoorziening onvoldoende of te traag doorgevoerd worden, zal de AFM overwegen om aanvullende voorschriften op te stellen.

Meer informatie over het toezicht op crowdfunding vindt u op de website www.afm.nl/crowdfunding.

Autoriteit Financiële Markten
T 020 797 2000 | F 020 797 3800
Postbus 11723 | 1001 GS Amsterdam
www.afm.nl

De tekst is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontlennen. Door besluiten op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet langer actueel is wanneer u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – zoals bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.